

ЕМІСІЯ ОБЛІГАЦІЙ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Розглядаються особливості випуску конвертованих облігацій сільськогосподарськими підприємствами. Визначені механізми, переваги і недоліки емісії та конвертації облігацій.

Облігації підприємств ще не зайняли гідного місця на фондовому ринку, не завоювали симпатії емітентів і інвесторів. Тільки 0,6% загального обсягу випущених в Україні цінних паперів складають облігації. Тому корисним є досвід сільськогосподарських підприємств Херсонської області, які впровадили рекомендації авторів щодо емісії конвертованих облігацій. Тим більше, що законодавство не містить будь-яких обмежень на конвертацію.

Облігації підприємств - це цінні папери, що засвідчують внесення їхніми власниками грошових коштів і підтверджують зобов'язання підприємства відшкодувати їм номінальну вартість цих цінних паперів у передбачений термін з виплатою фіксованого відсотка (якщо інше не передбачено умовами випуску) або інші майнові права.

Головна ознака конвертованих облігацій полягає в наданні власнику облігацій (до закінчення терміну їх обертання або у визначений період часу після їх погашення) права конвертації облігацій у заздалегідь випущені прості або привілейовані акції емітента. Потрібно відразу ж відзначити, що емісія конвертованих облігацій не є випуском облігацій для формування і поповнення статутного фонду емітента, що заборонено чинним законодавством. Для збільшення (формування) статутного фонду випускаються акції, на які й замінюються конвертовані облігації. Причому, конвертація – це суто добровільний акт. Кожен власник облігацій вирішує сам, скористатися йому цією властивістю цінних паперів чи ні.

Слід зазначити, що не існує будь-яких законодавчих обмежень щодо суб'єктивного складу емітентів облігацій. Однак, з огляду на те, що облігації після закінчення визначеного терміну обертання повинні конвертуватися в акції, природно, що емітентами конвертованих облігацій можуть виступати тільки акціонерні товариства які можуть випускати облігації на суму не більше 25% від розміру оплаченого статутного фонду.

При вирішенні питання про випуск конвертованих облігацій можуть виникнути певні сумніви, викликані тим, що їхня емісія опосередковано зв'язана зі збільшенням статутного фонду акціонерного товариства. Для того, щоб після конвертації не виникало питань щодо правомірності способу збільшення статутного фонду – рішення про випуск облігацій приймається загальними зборами акціонерів і оформляється протоколом. Таким чином, товариство як би заздалегідь знімає з порядку денного можливі невдоволення ряду акціонерів, що іноді виникають при прийнятті подібних рішень.

Протокол рішення про випуск облігацій підприємств повинен обов'язково містити: фірмове найменування емітента облігацій та його місцезнаходження; відомості про статутний фонд, господарську діяльність і службових осіб емітента; найменування контролюючого органу (аудиторської фірми); дані про розміщення раніше випущених цінних паперів; мету випуску і вид облігацій (іменні чи на пред'явника); загальну суму емісії, кількість і номінальну вартість облігацій; кількість учасників голосування; порядок випуску облігацій та виплати доходів по них; строки повернення коштів при відмові від випуску облігацій; строки конвертації; порядок повідомлення про випуск та розміщення облігацій; порядок оплати облігацій.

Не менш важливим документом для випуску конвертованих облігацій є проспект емісії, який необхідно правильно оформити і зареєструвати у відповідному фінансовому органі. Проспект емісії конвертованих облігацій має передбачати деякі особливості:

- Строк конвертації облігацій

При випуску облігацій обумовлюється порядок виплати прибутків (відсотків) і викупу їх. Однак облігації можуть бути погашені до закінчення терміну обертання шляхом конвертації в акції. Так, якщо вони випускаються на 6 місяців, конвертація в акції може відбутися в будь-який момент після реєстрації звіту про підсумки випуску облігацій. Наприклад, за три місяця до закінчення терміну обертання. У даному випадку мається на увазі, що акції, на які обмінюються облігації, уже випущені в обіг, тобто проспект емісії акцій уже зареєстрований.

- Розповсюдження конвертованих облігацій

Нормами чинного законодавства не визначено коло осіб, серед яких можуть бути розповсюджені облігації. Але, оскільки випуск конвертованих облігацій опосередковано пов'язаний із формуванням статутного фонду закритого акціонерного товариства, зрозуміло що випущені конвертовані облігації, можуть розміщуватися тільки серед засновників товариства або серед заздалегідь визначених фізичних і юридичних осіб.

Іншими словами, закрите акціонерне товариство не вправі пропонувати випущені ним конвертовані облігації всім бажаючим. Особи, серед яких вони розповсюджуватимуться, повинні бути заздалегідь визначені шляхом прийняття відповідних рішень зборами засновників (акціонерів) товариства.

- Ціна реалізації облігацій

При визначенні ціни реалізації потрібно, насамперед, виходити з того, щоб випущені облігації мали номінальну вартість не нижче номінальної вартості акцій, у які надалі планується їх конвертувати. При цьому варто знати, що емітент не зобов'язаний реалізувати облігації одного випуску за єдиної для всіх інвесторів ціною.

Як правило, ціна реалізації встановлюється за певною формулою (враховується, наприклад, кількість днів до виплати прибутку по облігаціях і (або) період часу до моменту конвертації в акції, а також інші чинники, що тим або іншим способом можуть вплинути на формування ціни облігацій).

Сам процес конвертації облігацій у акції відбувається майже одномоментно, оскільки особи, які мають стати акціонерами, вже заздалегідь визначені - це власники конвертованих облігацій.

Спеціалісти акціонерного товариства "Колос" Каланчакського району Херсонської області серед переваг, що одержують як емітенти конвертованих облігацій, так і інвестори відзначають:

1. Відповідно до діючого порядку для визнання випуску облігацій таким, що відбувся, емітенту не обов'язково реалізувати більше 60% від заявленої емісії облігацій (вимога

законодавства для акцій). Отже, реєструючий орган може визнати випуск навіть за умов, якщо продана всього одна облігація (звичайно, якщо це влаштовує емітента). З урахуванням цієї обставини випуск конвертованих облігацій не може бути визнаний таким, що не відбувся, з причин недостатньої їх реалізації.

2. З огляду на те, що облігації можуть конвертуватися раніше встановленої дати погашення, виплата відсотків буде робитися по зниженій ставці, що природно, є вигідним для емітента.

3. Випуск облігацій дозволяє емітентам не заморожувати кошти, що надходять в оплату за акції, а відразу після конвертації облігацій в акції перерахувати гроші в статутний фонд.

Що стосується інвестора, то, придбавши конвертовані облігації, він одержує гарантії від емітента, що після закінчення визначеного терміну йому будуть надані, як власнику облігацій, акції. Тобто він ніби потенційно приймається до складу акціонерів.

Крім того, за час володіння конвертованими облігаціями інвестору, як правило, виплачується певний прибуток (відсоток). Тобто, купуючи конвертовані облігації, вже заздалегідь можна розраховувати не тільки на одержання акцій при конвертації, але і на визначену грошову суму в момент конвертації. Оскільки процентна ставка по конвертованих облігаціях повинна бути досить високою, придбання таких цінних паперів є вигідним для потенційних інвесторів.